

Súd: Okresný súd Topoľčany
Spisová značka: 6Pc/26/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4622202179
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Ľuboš Chrenko
ECLI: ECLI:SK:OSTO:2022:4622202179.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Topoľčany sudcom Ľubošom Chrenkom v právnej veci navrhovateľky: O. A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom H., t.č., Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Vašinova 124/59, 950 61 Nitra - Chrenová, proti osobe oprávnenej na výživné: K. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX H. Č.. XX, o zníženie výživného na plnoleté dieťa, takto

rozhodol:

- I. Súd návrh zamietá.
- II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Navrhovateľka podala na tunajšom súde návrh na zníženie vyživovacej povinnosti voči synovi K. na minimálne výživné z dôvodu, že naposledy bola zvýšená jej vyživovacia povinnosť rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 21.02.2017 sp. zn. 9P/38/2017 zo sumy 33,- eur na sumu 80,- eur mesačne s účinnosťou od 01.01.2018. Takto výživné uhrádzala synovi až do doby, kedy nastúpila do výkonu väzby a následne do výkonu trestu odňatia slobody. V súčasnosti je vo výkone trestu odňatia slobody, finančná odmena odsúdenej osoby je veľmi nízka a pravidelná práca v ústave je neistá.

2. Vo veci bol vytýčený termín pojednávania na deň 25.11.2022, ktorého sa nezúčastnila navrhovateľka, ktorá sa toho času nachádza vo výkone trestu v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Nitra. Súd pojednával v neprítomnosti navrhovateľky.

2.1. Syn navrhovateľky - osoba oprávnená na výživné vo svojej výpovedi uviedol, že nesúhlasí s návrhom na zníženie výživného, pretože má v súčasnosti zvýšené výdavky, nakoľko je študentom 4. ročníka Strednej odbornej školy drevárskej Topoľčany. Dňa 19.12.2022 bude mať stužkovú, na čo prispievajú 30,- eur. Ďalší výdavok má spojený s tým, že si robí vodičský kurz, spláca to na viackrát s tým, že celková suma bude 730,- eur plus kolok a plus zdravotný kurz v sume 20,- eur. Teraz platil za ZRPŠ 25,- eur. Potom má rôzne výdavky spojené so štúdiom, ktoré sú mesačne 10,- alebo viac eur, napríklad potrebuje si zakúpiť zošity a prípadné ďalšie študijné pomôcky. Stravuje sa doma a nosí si desiatu. Býva u babky, v rodinnom dome v Kovarciach, ktorý dom patrí babke, táto je dôchodkyňa. Babka poberá dôchodok vo výške 330,- eur mesačne. Iný príjem nemá. Bývajú v dome len oni dvaja. Mesačne babka platí za elektriku, plyn, internet a za jeho poisťku mesačne 160,- eur, za stravu 70,- eur mesačne pre oboch. Rozhoduje sa, či bude pokračovať v štúdiu na vysokej škole.

3. Súd vykonal dokazovanie výsluchom syna navrhovateľky, oboznámením sa s odpoveďou Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Nitra, odpoveďou na lustráciu Sociálnej poisťovne, spisu tunajšieho súdu sp. zn. 10P/10/2018 a zistil tento skutkový stav:

3.1. Posledná úprava vyživovacej povinnosti navrhovateľky voči synovi Patrikovi bola vykonaná rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 23.04.2018, č.k. 10P/10/2018-54, ktorým bola zvýšená vyživovacia povinnosť matky zo sumy 33,- eur mesačne na sumu 80,- eur mesačne s účinnosťou od 01.01.2018. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.05.2018.

3.2. Navrhovateľka v tom čase bola po tom ako dňa 10.05.2017 prepustená z výkonu trestu odňatia slobody, od 21.06.2017 zamestnaná, najskôr na dohodu o pracovnej činnosti, a od 10.08.2017 pre tú istú spoločnosť Hatex - group, s.r.o. Chrabrany ako zamestnanec v riadnom pracovnom pomere s priemerným čistým mesačným zárobkom 356,- eur. Dňa 30.04.2018 uzavrela novú pracovnú zmluvu so zamestnávateľom Eligio Atonacci - Linea fashion Kovarce s tým, že miesto výkonu práce a druh práce zostal ten istý. Za mesiac marec 2018 mala navrhovateľka čistý príjem 405,77 eura. Bývala s priateľom S. H., ktorý bol dôchodca, v jeho rodinnom dome v Obci Dvorany nad Nitrou.

3.3. Syn navrhovateľky bol v tom čase žiakom 8. ročníka základnej školy, žil u starej matky (nakoľko jeho otec F. A. zomrel dňa XX.XX.XXXX), ktorá v tom čase poberala starobný a vdovský dôchodok spolu v sume 297,10 eura a na syna navrhovateľky poberala sirotsky dôchodok v sume 120,- eur mesačne. Žili v rodinnom dome patriacom do vlastníctva starej matky.

3.4. V súčasnej dobe, ako vyplýva z oznámenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Nitra navrhovateľka nastúpila na výkon trestu odňatia slobody 10.10.2020, koniec trestu má stanovený na 10.04.2026, premiestnená do Ústavu bola dňa 03.05.2022 a zaradená do práce bola dňa 10.05.2022. Jej hrubá pracovná odmena za obdobie 05/2022 - 09/2022 predstavovala sumu 42,03 eura a bola rozúčtovaná tak, že na vykonávané zrážky pre povinné poistné odvody bola zrazená suma 5,13 eura, zrážky na úhradu trov výkonu trestu boli vo výške 22,68 eura, na úhradu pohľadávok ostatných oprávnených vo výške 1,28 eura a zrážky na úhradu výživného vo výške 8,53 eura.

3.4.1. Z odpovede na lustráciu Sociálnej poisťovne súd zistil, že naposledy navrhovateľka bola zamestnaná v spoločnosti Eligio Atonacci - Linea fashion, kde dosahovala mzdu do mája 2020. Vymeriavací základ, t.j. mzda za 12 mesiacov, predstavoval sumu 6.095,74 eura, úhrn poistného bol za 12 mesiacov vo výške 572,86 eura. Rozdiel predstavuje sumu 5.522,88 eura, z čoho priemerný mesačný zárobok predstavuje sumu 460,24 eura (5.522,88:12).

3.4.2. Z registra tunajšieho súdu sp. zn. 1T/17/2021 súd zistil, že rozsudkom Okresného súdu Topoľčany zo dňa 09.06.2021 sp. zn. 1T/17/2021-426 bola navrhovateľka odsúdená za spáchanie zločinu porušovania domovej slobody podľa § 194 odsek 1, odsek 3 písmeno a) Trestného zákona a prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 odsek 1 písmeno f) Trestného zákona, za čo jej bol uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 (päť) rokov a 6 (šesť) mesiacov.

3.5. Syn navrhovateľky je v súčasnosti študentom 4. ročníka Strednej odbornej školy drevárskej Topoľčany. Dňa 19.12.2022 bude mať stužkovú, na ktorú sa skladali po 30,- eur mesačne. Robí si vodičský kurz, ktorý spláca na viac splátok, s tým, že celková suma je 730,- eur, plus kolok a zdravotný kurz v sume 20,- eur. Ročne uhrádza za ZRPŠ 25,- eur. Ako vyplýva z jeho výpovede má výdavky spojené so štúdiom 10,- eur mesačne, stravuje sa doma a do školy si nosí desiatu. Býva u starej matky.

3.6. Stará matka je dôchodkyňa, poberajúca dôchodok vo výške 330,- eur mesačne, iný príjem nemá. Spolu s K. žijú v jej rodinnom dome, mesačne platí za elektriku, plyn, internet a poistku K. po 160,- eur a za stravu pre oboch cca 70,- eur mesačne.

4. Podľa § 62 ods. 1 - 3 Zákona o rodine, Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona

5. Podľa § 75 ods. 1, Zákona o rodine, Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti

a majetkové pomery povinného prihladne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihladne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

6. Podľa § 78 ods. 1, 3 Zákona o rodine, Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

Pri zmene pomerov sa vždy prihladne na vývoj životných nákladov.

7. K zmene pomerov od poslednej úpravy výživného môže dôjsť na strane oprávneného dieťaťa ale aj na strane povinného rodiča, ktorá zmena môže znamenať novú úpravu vyživovacej povinnosti, či už zvýšenie alebo zníženie, podľa toho, v čom nastala takáto zmena. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov patrí na strane dieťaťa uplynutie dlhšej doby, najmä tým, že prechádza na vyšší stupeň vzdelania, prípravy na budúce povolanie. Ďalej podstatná zmena pomerov môže nastať na strane rodiča v jeho zárobkových možnostiach a schopnostiach, jeho majetkových pomeroch, nielen povinného, voči ktorému návrh na zvýšenie výživného smeruje, ale aj rodiča, ktorý si túto povinnosť plní a voči ktorému návrh nie je podaný. Zmena pomerov nastáva aj v prípade rodiča, keď mu pribudne vyživovacia povinnosť alebo naopak, keď táto mu odpadne. Musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho charakteru v tých okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom a musí ísť o zmenu, ktorá sa prejaví výraznejším spôsobom či už na strane dieťaťa alebo rodičov. To znamená, že výška výživného je ovplyvňovaná pomermi na strane oprávneného dieťaťa a tiež na strane výživou povinného rodiča. Takže na strane dieťaťa súd skúma odôvodnené potreby, ktoré súvisia s prípravou dieťaťa na budúce povolanie ale aj na jeho možnosti športového a kultúrneho vyžitia, s tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby nezahŕňajú iba stravovanie, ale sú potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi, ktorých výšku ovplyvňuje vek dieťaťa, ako i zdravotný stav. Na strane rodiča súd musí prihliadať na jeho schopnosti a možnosti riadne si plniť svoje vyživovacie povinnosti vzhľadom na jeho mesačný príjem, majetkové pomery, ale aj jeho výdavky, prípadne dlhy s tým, že treba posudzovať, či tieto si nezavinil sám, ako sa premietli do jeho majetku a či tieto nemajú negatívny dopad na riadne plnenie si vyživovacej povinnosti voči dieťaťu. K tomu treba uviesť, že výživné na dieťa má prednosť pred inými výdavkami rodičov a toto právo nemôže byť ukracované.

8. Z vyššie citovaných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane výživou oprávneného, jednak na strane povinného. Na strane oprávneného treba skúmať jeho skutočné odôvodnené potreby s ohľadom na zákonnú mieru povinnosti rodiča, ktorá je daná tým, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Oprávnené potreby pritom nezahŕňajú iba základné nároky dieťaťa, ale sú dané širšie, a to potrebami bytovými, odevnými, zdravotnými, kultúrnymi, ktoré závisia predovšetkým od veku, zdravotného stavu, schopnosti žiť sa sám a starať sa o seba. Na strane povinného súd prihliada na jeho schopnosti a tiež možnosti, teda na to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, zručnosti, pracovné skúsenosti i situácie na trhu. Zohľadňujú sa jeho majetkové pomery a či má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči iným osobám. Pokiaľ sa preukáže, že na strane povinného došlo k poklesu alebo strate zárobku, či iného príjmu, súd musí skúmať dôvody, ktoré k tomu viedli (R 27/1970).

8.1. Zásada, že nerozhodujú skutočné zárobkové a majetkové pomery rodičov, ale ich reálne zárobkové a majetkové možnosti, plynú z toho, že je povinnosťou rodičov, aby venovali všetky sily na dôsledné zaistenie výživy svojich detí a vyvarovali sa každého konania, ktoré má negatívny dopad na možnosť zabezpečenia výživy detí. S povinnosťou rodičov venovať všetky sily na dôsledné zabezpečenie výživy detí v záujme ich náležitého telesného a duševného rozvoja sa nezhoduje, ak niektorý z rodičov mení zbytočne, alebo dokonca zámerne, doterajšie zamestnanie za menej výhodné.

8.2. Pri uplatnení princípu potenciality príjmov osoby povinnej platiť výživné oprávnenej osobe súd neprihliada len na skutočné (faktické) príjmy povinného, ktoré dosahuje v čase vyhlásenia rozsudku, ale vychádza z jeho potenciálnych príjmov, to znamená príjmov, ktoré povinný (potenciálny) mohol mať vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, schopnosti, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zamerania, prax a dopyt na trhu práce. Tento princíp sa uplatňuje aj vtedy, keď povinný svojim konaním berie na seba neprimerané majetkové riziká, zahŕňajúce aj takú činnosť, ktorá ohrozuje dosiahnutie príjmu, prípadne

vedie až k strate jeho príjmu a tým aj k strate možnosti platiť výživné. Na zníženie príjmu povinného súd prihliada len v prípade jednoznačného preukázania takého dôležitého dôvodu, ktorý vznikol objektívne, bez zavinenia povinného.

8.3. Obdobné negatívne dopady na možnosť platiť výživné, aké má konanie povinného, ktorým sa sám bez vážneho dôvodu vzdal doterajšieho výhodného zamestnania a zmenil ho za zamestnanie menej výhodné, kde dosahuje nižší príjem, má úmyselné protiprávne konanie povinného, majúceho znaky trestnej činnosti, za ktoré bol vzatý do väzby a následne mu bol súdom uložený nepodmienečný trest odňatia slobody, pri výkone ktorého došlo k poklesu, alebo až k strate jeho príjmov. Aj v takom prípade je na mieste uplatnenie princípu potenciality príjmov. Skutočnosť, že takýmto konaním sa povinný vzdal objektívnej možnosti platiť výživné, nemôže byť na úkor oprávneného (toľko zo stanoviska NS SR v rozsudku zo dňa 20.02.2019 sp. zn. 3Cdo/236/2018).

9. Predmetom konania je rozhodnutie o návrhu matky na zníženie jej vyživovacej povinnosti voči synovi K., zo sumy 80,- eur na minimálne výživné (od 01.07.2022 je výška minimálneho výživného, v zmysle ustanovenia § 62 ods. 3, na dieťa 32,11 eura mesačne). Ako vyplýva z vyššie uvedeného k zmene výšky výživného môže dôjsť iba vtedy, keď nastala zmena pomerov od poslednej úpravy výživného, pričom je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Pri rozhodovaní súd vychádza zo skúmania odôvodnených potrieb dieťaťa, jeho prípravu na budúce povolanie, vek, zdravotný stav a na druhej strane z možnosti a schopnosti rodiča riadne si plniť svoju vyživovaciu povinnosť. Súd preto v danej veci skúmal, či došlo k takej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala zmenu výšky vyživovacej povinnosti navrhovateľky na jej plnoletého syna. Navrhovateľka dôvod na zníženie výživného videla v tom, že je v súčasnosti vo výkone trestu odňatia slobody, finančná odmena odsúdenej osoby je veľmi nízka a pravidelná práca v ústave je veľmi neistá.

10. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že návrh navrhovateľky na zníženie výživného nie je dôvodný. Posudzujúc zmenu pomerov na strane oprávneného z vyživovacej povinnosti jednoznačne z vykonaného dokazovania vyplýva, že na strane syna navrhovateľky došlo k podstatnej zmene pomerov v tom, že v čase poslednej úpravy výživného bol žiakom 8. ročníka základnej školy a v súčasnej dobe je žiakom 4. ročníka strednej školy, čím sa mu v podstatnej miere zvýšili jeho výdavky spojené so štúdiom, ale i s jeho kultúrnym a športovým vyžitím, ktoré výdavky uviedol vo svojej výpovedi. V tom čase, ako i v súčasnej dobe, žil u starej matky, ktorá je dôchodkyňa.

10.1. Pokiaľ ide o zmenu pomerov na strane navrhovateľky, táto v čase poslednej úpravy výživného pracovala s priemerným mesačným zárobkom 356,- eur a po zmene zamestnávateľa za mesiac marec 2018 mala čistý príjem 405,77 eura. Žila so svojim priateľom. V súčasnej dobe sa nachádza vo výkone trestu odňatia slobody, ktorý výkon trestu nastúpila 10.10.2020 a ako vyplýva z oznámenia Ústavu na výkon trestu odňatia slobody, jej hrubá pracovná odmena za obdobie máj 2022 - september 2022 predstavovala sumu 42,03 eura. Odsúdená bola na základe rozsudku, tak ako je to uvedené v bode 3.4.2. tohto rozsudku. V tejto súvislosti súd poukazuje na stanovisko Najvyššieho súdu SR, vysloveného vo veci pod sp. zn. 3Cdo/236/2018, takže je na mieste uplatnenie pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľky na zníženie výživného princíp potenciality príjmov. Z tohto stanoviska je zrejmé, že pokiaľ sa navrhovateľka t.č. nachádza vo výkone trestu, táto skutočnosť nemôže byť na úkor syna navrhovateľky, ako osoby oprávnenej na výživné, pretože samotná navrhovateľka sa svojim úmyselným konaním zbavila možnosti platiť výživné.

10.2. Súd vychádzal z potencialných príjmov, ktoré navrhovateľka mohla mať, keby sa nedopustila zločinu Pred nástupom do výkonu trestu, ako to vyplýva z bodu 3.4.1. tohto rozsudku dosahovala príjem 460,24 eura, z ktorého by bola schopná si plniť naďalej svoju vyživovaciu povinnosť, keďže v čase poslednej úpravy výživného jej priemerný mesačný zárobok bol vo výške 356,- eur a pri zmene zamestnávateľa za mesiac marec 2018 dosiahla čistý príjem 405,77 eura. Preto návrhu navrhovateľky na zníženie výživného nebolo možné vyhovieť a súd návrh zamietol.

11. O trovách konania rozhodol súd v zmysle § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne v dvoch vyhotoveniach, cestou Okresného súdu Topoľčany na Krajský súd v Nitre.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.